

Молодий комуніст

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня 1939 р.

Четвер, 6 листопада 1986 року

№ 133 (3796).

Ціна 2 коп.

Вчора вранці у парку імені Леніна з нагоди наступної 69-ї річниці Великого Жовтня відбулося урочисте покладання квітів до пам'ятника вождя революції.

На знімку: до підніжжя пам'ятника В. І. Леніну покладають квіти члени бюро обкому партії та виконкому обласної Ради народних депутатів. Фото В. ГРИБА.

ВІДПОВІДЬ

М. С. ГОРБАЧОВА

ІНДІЙСЬКИЙ ШКОЛЯРЦІ

Дорога Правіна!

Я, на жаль, з деяким запізненням ознайомився з листом, якого ти надіслала мені і панові Раджіву Ганді.

Радий, що індійський школяр сподобалося в Арте. Який став справжньою школою дружби для дітей з різних куточків земної кулі. Я побував в Артеку минулого року і побачив не на власні очі. Справді, радянсько-індійська дружба гідна стати прикладом добрих відносин для інших країн. Вони плодотворна тепер і обіцяє стати ще плодотворнішою в майбутньому.

А тепер — про головне, що я хочу сказати, відповідно на твій лист. Якшо діти, яким властиво співати і сміятися, думають сьогодні про загрозу ядерної війни — значить, дорослі повинні усвідомити, що світ справді підлягає до критичної мислі. Є тільки один шлях — це боротися: зніщити ядерну зброю, більше не виробляти і не вдосконалювати її. Радянський Союз готовий діяти саме так і закликає до цього всі країни світу. Звичайно, дорога буде не простою, чи дійдемо ми до мети — залежить не тільки від нас.

Про майбутнє нашого спільного дому — планети Земля — треба дбати всім разом.

Ну, а Радянський Союз не пошкодує зусиль, щоб тобі і твоїм ровесникам росло, вирости і творити добрі діла на мирній планеті.

Бажаю шастя й успіхів з навчанням.

М. С. ГОРБАЧОВ.

ЗУСТРІЧ ЗА «КРУГЛИМ СТОЛОМ»

У Центральному лекторії відбулася зустріч за «круглим столом» з питань розвитку соціально-культурної сфери в Кіровограді та області.

На зустрічі, що вже входить у традицію, на запитання комсомольців та молоді міста відповідали заступник голови обласного комітету Т. Т. Дмитренко, заступник голови міськвиконкому В. М. Суворов, заступник начальника обласного управління культури Ю. І. Компанієць, секретар обкому ЛКСМУ України О. Котов, заступник завідувачого відділом пропаганди й культурнової

роботи обкому комсомолу І. Крикуненко, редактор газети «Молодий комуніст» Ю. Сердюченко, голова облспорткомітету О. П. Березан, перший секретар міськкому комсомолу В. Кулик. Було обговорено, зокрема, питання створення молодіжних житлових комплексів, поліпшення водопостачання Кіровограда, завершення будівництва нового драмтеатру, реконструкції траси для змагань з мотокросу в Завадівці та ряд інших питань.

Наш кор.

м. Кіровоград.

«ЮВЕЛІРИ» З КОЛІЙНОЇ МАШИНОЇ

Майстри, колійні робітники, монтери, механіки польової колони № 1 колійної машинної станції № 63 ще раз перевіряють готовність до виходу на чергову укладку. Треба провести капітальний ремонт 2,1 кілометра колій трохи більше ніж за 5 годин технологічного «вікна». Такого тут ще не було.

Рух поїздів на дільниці припинено, у роботу включаються важкі колійні машини. Знято рейково-шпальну решітку, аріається старий баласт. Ось настав час засипки нового. Могути рука колієукладального крана укладає ланки колій на підготовлену шпелю «шодушку». Звичайно, одразу точності не доб'ється — тут важать людські руки і пильне око. Помилка бути не може, адже збільшений зазор, не правильно підбита шпала чи не підрихтована колія можуть привести до небезпечних наслідків. Кожен колійник з бригади майстра — комсомольця Миколи Гуденка — це добре пам'ятає. Їхня робота тому повинна бути точною, ювелірною, в основному саме від них залежить якість роботи всієї колони. А в тому, що колієукладальні машини майже 70 процентів капітально підремонтіваних колій з оцінкою «відмінно», є заслуга й бригади М. Гуденка.

Закінчилися години «вікна», новими коліями пішли вантажні й пасажирські поїзди.

По рейках бази снують козлові крани, переносять шпалы, розвантажують старі рейково-шпальні решітки, навантажують нові. Чималий обсяг вантажів — розвантажувальних робіт припадає на цю ділянку. Уміло організовує роботу механізм комсомольця Анатолія Діхтяренка. Анатолій відмінно освоїв роботу майстра, іде в авангарді трудового суперінтента.

Ще важка праця у монтерів, нешвидко крокує

Лиш одна виправно-відбивно-рихтувальна машина за годину може підбити 1200 шпал, замінити десятки робочих рук. Економічний ефект від її впровадження склав 8,2 тисячі карбованців. Бригада цієї машини на чолі з молодим інженером-технологом Валерієм Срюменком з часом спрощалася з основою складної техніки.

У вдосконалення технологічних процесів вагому частку праці приносять

ЗНАННЯ · УМІННЯ · ТВОРЧІСТЬ

люди творчої думки. Лише цього року тут подано і впроваджено понад 20 раціоналізацій з економічним ефектом майже 15 тисяч карбованців. Кращі новатори КМС — ветерани Д. Б. Зиняров, Д. Я. Цимбал, Характерно, що шляхом батьків пішли і їхні сини — комсомольці Олег та Сергій. На своєму рахунку хлопці вже мають по кілька раціоналізаторських пропозицій. Активні тут також співчанин Геннадій Дропін, Володимир Мачула, Сергій Михайлов.

Уже наявні теплі допомогли колійникам успішно виконати соціалістичні зобов'язання — до 69-ї річниці Великого Жовтня капітальним ремонтом охопити 68 кілометрів колій.

О. ГОЛОВОРІДЬКО.
м. Знамянка.

рідко помічаєш, що критика часом поверхова, безадресна. А в той же час комітет комсомолу недостатньо вникає у справ трудової колективності, не завжди може дати правильну оцінку окремим фактам. Більше уваги слід звертати сьогодні спільно на питання економії матеріальних ресурсів, зниження собівартості видобутку вугілля

сьогодні потрібні їхні сильні молоді руки».

Повідомила газеті адресу для журналіста — будівельний майданчик на вулиці Попова — і ветеран Великої Вітчизняної війни кіровоградка Н. К. Холодовська: «Прекрасна у нас молодь, — лише Ніна Кузьмівна. — Хто не згодний зі мною, хай подивиться, як працюють хлопці і дівчата...».

тику на «Червоній зірці», а у вересні нинішнього року був учасником Всеукраїнської наради працівників Мінсільгоспмашу на базі цього підприємства, і ось, що він сказав:

«Я радий змінити, що ставалися на підприємстві за цей час. Помітні зрушення у використанні робітотехніки, нового прогресивного обладнання в багатьох цехах підприємства».

ОГЛЯД ЛИСТІВ

Наодинці з усіма

підвищення продуктивності праці».

Про випускників Перегонівської середньої школи, які залишилися працювати у рідному селі, розповідає у своєму листі М. Чуб з Голованівського району: «Пішли працювати помічниками комбайнерів в радгосп Леонід Левицький і Сергій Кармазановський, трактористами — Василь Ладика і Василь Іщенко (вони разом з атестатами одержали посвідчення трактористів), робітницею в радгосп пішла працювати Світлана Горбатюк, а в колгосп імені Кірова — Лілія Червеченко. Так було і в попередні роки, так буде й надалі — молодь залишається там, де

Прискорення науково-технічного прогресу — потреба часу. І, зрозуміло, вона стала провідною темою засобів масової інформації і пропаганди. Як відомо, питання реконструкції і технічного переозброєння підприємства часто розглядає корпус «МК» на виробничому об'єднанні по сілках «Червона зірка». І цього разу думки спеціаліста про стан реконструкції підприємства записав наш громадський кореспондент Р. Любарський:

«Заступник начальника ГСКБ по науковій роботі Кишинівського виробничого об'єднання «Плодсільгоспмаш» М. К. Павленко у свій час закінчив наш КІСМ, проходив прак-

ства. Запам'яталися дільниці верстатів з ЧПУ в механоскладальних цехах № 3 та № 18, в інструментальному цеху. Ознайомившись з роботою цеху пластмас, ми переконалися, що обсяг впровадження у виробництво виробів значно зростає і по номенклатурі, і по видах продукції».

Про нову цікаву дисертацію молодого інженера проєктно-конструкторського інституту кіровоградського виробничого об'єднання по сілках «Червона зірка» комсомольця Г. Штильфуза розповів наш громадський кореспондент М. Ножнов: «Установка нового механізму на сілках, за

попередніми даними, за рахунок підвищення рівномірності заділу в грунт посівного матеріалу зернотурковими сілками дасть змогу підвищити урожайність в межах від 5 до 15 процентів».

Більше матеріалів про моральний клімат комсомольсько-молодіжних колективів, первинних комсомольських організацій хотіли б бачити на сторінках газети С. Іванова, А. Волкова з Долинського району. Про проблеми роботи учительських комсомольських організацій просять нас розповісти учители І. Ліковецька, Н. Вороняцька, В. Ковальчук з цього ж району та інші.

Відповідність ударних комсомольських будов нашому комсомольському традиціям — цю тему відділу запропонував заворі Новоукраїнського РК ЛКСМУ В. Мизін. Його ж підтримав агроном М. Ковпан з Новоукраїнського району.

Ми обіцяємо бути уважними до ваших побажань і пропозицій. Як завжди, раді вашим листам і з нетерпінням чекаємо щодня післяобідньої пори, коли в редакцію приходить пошта, валі писти, дороти наші читачі.

Відділ робітничої молоді і внутрішньокласового життя.

(Закінчення. І і II подачі були опубліковані в №№ 129, 131 за 28 жовтня і 1 листопада).

3. ВІДСІЧ ЧОРНИЙ ЗРАДІ

11 АВЕСНІ 1919 року над Єлисаветградом нависла грізна небезпека. Наприкінці квітня в районі міста Олександрії виник антирадянський заколот, очолюваний колишнім офіцером царської армії Григор'євим. Першого травня, одразу ж після демонстрації трудящих, стало відомо, що григор'євські банди наближаються до Єлисаветграда. В той же день вся комсомольська організація міста перейшла на казармений стан. Наступного ранку комсомольський загін зайняв оборону на підступах до Єлисаветграда, недалеко від станції Канатова.

Комсомольці трималися стійко. В бою загинуло дев'ять юних бійців. На вимогу бандитів здатися комсомольці відповіли категорично: «Ніколи не здамося. Битися будемо, поки вистачить сил, до останньої краплини крові». Але сили були нерівними і 12 травня григор'євці вдерлися в місто. Бандити по-звірячому розправлялися з радянським активом та більшовиками. Тільки 9-го травня вони страшили в Єлисаветграді тридцять членів міської

Ради і комуністів. Під час єврейського погрому загинуло понад 3 тисячі мешканців міста.

Партія і комсомол пішли в підпілля. Під їхнім керівництвом на підприємствах створювалися все нові і нові робітничі дружини, які разом з червоноармійськими частинами в кінці травня розбили

організації залишилися всього 15 осіб. Довелося фактично заново утворити комсомольський комітет.

Тим часом, комсомольська організація Єлисаветграда оформилася однією з перших на Україні. Ще до з'їзду комсомолу України Єлисаветградський комітет бере участь

заколотників і відновили в місті владу Рад. Знаменно, що проти заколотників у районі Єлисаветграда — Знамянки пліч-о-пліч з єлисаветградцями боролися тоді окремі французький взвод.

У кінці травня Григор'єв був розбитий, але не повністю. Наслони його банд на місто тривали аж до липня 1919 року. В боях за визволення рідного міста полягло багато комсомольців. У жорстокому бою на залізничній станції Єлисаветград загинув один з комсомольських вождів: 19-річний юнак О. Мурашник. В момент, коли переважали сили противника, не випускаючи з рук гвинтівки, крикнув товаришам: «Хай що буде, та й буде, але я буду захищатися до кінця і не відступлю».

Після розгрому Григор'єва в комсомольській

у роботі по підготовці створення єдиної спілки молоді республіки. У травні 1919 року в Миколаєві відбулася конференція комсомольських організацій півдня. Три дні працювали делегати Одеси, Єлисаветграда, Каховки, Очакова та Миколаєва. Вони говорили про фізичне виховання і військово навчання молоді, про активізацію комсомолу на селі, про об'єднання дітей робітників у загони юних чонівців, про поповнення рядів Червоної Армії. Конференція вирішила зібрати губернський з'їзд комсомолу.

З'їзд почав роботу через місяць. На ньому було обрано губком. До його складу ввійшов і представник від комсомо-

лії Єлисаветграда тов. Малаважний. З'їзд ухвалив бойкотувати спілки буржуазної молоді, вести широку культурно-освітню роботу на селі, виривати молодь з-під впливу куркулів та інших ворожих елементів.

26 червня 1919 року в Києві почав роботу перший з'їзд комсомолу України, який об'єднав усі революційні організації молоді в єдину Комуністичну Спілку Молоді України. На з'їзді делегатами від Єлисаветградщини були тт. Корещук і Наумов.

Навіть в обстановці безперервних воєнних сутичок комсомол проводив значну політмасову роботу серед трудящих. При комсомольському комітеті щоденно працювала читальня. Комсомольці виступали з лекціями, в яких давали більшовицьку відповідь на злободенні питання. Ось на поховках від часу сторінках газети «Комуніст», що видавалася безліч різних банд. І кож-на вважала себе владою».

У цей один з найкритичніших моментів соціалістичної революції, як оцінив Ленін, робітники Єлисаветграда піднялися на боротьбу за владу Рад. В складних умовах підпільно працювала міська комсомольська організація, яка закликала робітничу молодь до боротьби з во-рогами. З її участю було створено підпільну друкарню. Багато комсомольців пішло на фронт.

«Спілка Комуністичної Молоді влаштує в четвер, 5 червня, о 6-й годині лекцію на тему: «Що несуть робітникам і бідноті Григор'єв, денікінці і союзники?» Прочитає лекцію т. Яновська. Вхід для робітників безкоштовний».

Робота серед молоді ускладнювалася тим, що поряд з виникненням і діяльністю комсомольської організації, в місті левий час існували різні дрібно-буржуазні організації, як наприклад, спілка соціалістичної молоді, спілка учнів та інші. З цими антипролетарськими організаціями, що претендували на керівництво міською молоддю, довелося вести вперту боротьбу. І завдяки значній політико-виховній роботі комсомолу серед молоді, ці класові ворожі організації завоювати вплив на юнь не змогли і скоро розпалися.

«НІ БОГ, НІ ЦАР І НЕ ГЕРОЙ...»

В ЛІТКУ і восени 1919 року робітникам Єлиса-

ветграда разом з трудящим селянством довелося вести кровопролитну боротьбу як проти денікінців, так і проти інших контрреволюційних озброєних банд. На місто налітали і петлюрівці, і махновці, і зелені, і різні шовіністичні загони, всілякі інші «батьки» й отамани.

Відомий письменник наш земляк Павло Гельбак, що був свідком тодішніх подій у Єлисаветграді, в своєму романі «Мій ровесник» пише про це так: «Єлисаветград опинився в центрі військових шляхів. Траплялося, що влада в місті змінювалася по кілька разів на день, або одночасно правили містом кілька властей. Відходили білі, приходили червоні, їх заміняли зелені. Розвелося безліч різних банд. І кож-на вважала себе владою».

У цей один з найкритичніших моментів соціалістичної революції, як оцінив Ленін, робітники Єлисаветграда піднялися на боротьбу за владу Рад. В складних умовах підпільно працювала міська комсомольська організація, яка закликала робітничу молодь до боротьби з во-рогами. З її участю було створено підпільну друкарню. Багато комсомольців пішло на фронт.

Жахливе свавілля «батьків» і отаманів поглиблювало господарську розруху і знесиловало революційні кадри. Економічне життя в місті замирало. Перестали димити фабричні і заводські труби, не рухався міський транспорт.

Єлисаветградські робітники вітали постанову Радянського уряду про мобілізацію в зв'язку із загрозою денікінських військ та інших банд. На своїх зборах від 1 липня 1919 року вони схвалили тану резолюцію: «Негайно з'явитися всім на збірний пункт для вступу в ряди Червоної Армії».

В січні 1920 року частини Червоної Армії з допомогою місцевих партизанських загонів визволили Єлисаветград від денікінських військ і 1 лютого в місті остаточно встановилася Радянська влада.

Уже через день відбулися загальні збори міського комсомолу. Було обрано комітет в складі комсомольців Сільського, Серебрянського, Орехова, Зорєва, Міжорського. В резолюції зборів говорилось: «Загальні збори

членів Комуністичної Спілки Молоді, заслухавши доповіді тов. Сільського про діяльність ініціативної групи по відновленню Спілки, приймає його до відома і, твердо вірячи в перемогу всесвітнього пролетаріату над гідрою капіталу, закликає червону молодь в ряди Спілки для побудови нового трудового життя».

Незважаючи на складність обстановки, уже в лютому в місті відновилися робота радянських установ, партійної і комсомольської організацій та профспілок.

Під керівництвом міської комсомольської організації почали створюватися комсомольські осередки на підприємствах і установах міста. Першими відгукнулися молоді друкарі, які створили комсомольський осередок уже в лютому 1920 року. Його очолювали С. Розумовський, І. Сагал, М. Сарапін.

Робітничу молодь потягнулася до Ленінського комсомолу. В місті було відкрито комсомольський клуб і бібліотеку. Комсомольська організація приділяла велику увагу захисту дитячої праці. У відділі праці міської Ради члени комсомольського комітету щотижня проводили співбесіди з працюючими дітьми.

До жовтня 1920 року в Єлисаветграді було завершено націоналізацію всіх промислових і торговельних установ, керівництво якими перейшло до рук їхнього справжнього господаря — робітників.

Громадянська війна закінчилася перемогою трудящих над буржуазією та поміщиками. Починалась епоха великого будівництва. Із запалом приступив комсомол Єлисаветграда до відбудови зруйнованого війною господарства. Руки молодих, які ще вчора тримали гвинтівку, взяли молот і лопату.

П. БЕЗТАКА, завідувач кафедри історії КПРС Кіровоградського державного педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна, доцент.

СТО ДОРІГ — ОДНА ТВОЯ

ПЕРШИЙ КРОК ДО МРІЇ

Стел і техніка вабили Сашку змалечку. Ще як учився в Олександрівській восьмирічній школі, то літні канікули проводив у полі. І до чого ж радий був хлопець, коли хоч чимось міг допомогти комусь із знайомих трактористів або принаймні посидіти поруч з ним, зблизька дивитися, як той легко і вправно веде потужну машину.

Зразу ж після закінчення восьмого класу комсомолец Сашко Петрович вступив до Інгультського СПТУ № 34, що недалеко від його села,

тут же в Устнінському районі. Адже саме це училище готує трактористів-машиністів широкого профілю. Так хлопець зробив перший крок до здійснення своєї мрії. Близько 140 юнаків і дівчат стали його повними друзями. Хтось із них захотів як і Сашко стати «універсалом», хтось просто трактористом третього класу, інші автоводіями категорії «С», або ж водіями з кваліфікацією слюсаря. Дівчата в більшості вчаться на півачок-мотористок.

Майбутні спеціалісти

і вчаться, і живуть поруч. Спільні турботи, спільне дозвілля й розваги. А оскільки близько сотні з них комсомольці, то ще більше гуртують їх і спільні інтереси. Дівчата й хлопці беруть участь в роботі гуртків художньої самодіяльності, готують «Комсомольський прожектор», ви-

пускають стінгазети. Призвичаєні до порядку, вони дбають, щоб і в селі, і на полях, і у виробничих приміщеннях радгоспу «Інгультський» не було й найменших порушень громадського спокою. Тому щодня можна бачити, як вулицями села впевнено крокують юнаки з червоними пов'язками на руках. Систематичні заняття по охороні громадського порядку проводить з комсомольцями старший дільничий інспектор ра-

йонного відділу внутрішніх справ капітан міліції Сергій Петрович Безверхий.

На знімаках: комсомолец Сашко ПЕТРОВИЧ і майстер виробничого навчання П. М. АРСЕНІЙ на практичних заняттях; дозорці громадського порядку (ліва направо): Володимир ГОРБАТЕНКО, Ігор СОСІН, Олександр ОРБАН, капітан С. П. БЕЗВЕРХИЙ, номандир загону Юрій ГОРДИЧУК, Олег ШАПОШНИКОВ, Олександр ЦАРЕНКО перед виходом на чергування.

Фото В. РУДЕНКА.

Надихнули образи революціонерок

Цикл графічних аркушів «Жінки в революції» створила молода харківська художниця Любов Померанцева. Портрети Інеси Арманд, Розалії Землячки, інших борців за світле майбутнє людства представлені на виставці в Харківському художньому музеї.

Задум відобразити прекрасні й героїчні образи революціонерок виник у випускниці Харківського художньо-промислового інституту, коли вона вирішила взяти участь у Все-союзному конкурсі живопису і графіки «В. І. Ленін і ленінські місця в Сибіру», організованому з ініціативи Шушенської картинної галереї. У пам'яті Л. Померанцевої оживили дитячі враження про життя в далекому сибірському краї, розповіді старожилів про Володимира Ілліча і Надію Костянтинівну, їх перебування в Шушенському. І молода художниця вирішила впровадити свої сили.

Важка робота тривала кілька місяців. Нарешті графічні аркуші були відправлені в Шушенське. С. ЛІГОСТАЄВА, кор. ПАТАУ.

Зірниця

КЛУБ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

ПІД ПРАПОРИ, ОВІЯНІ СЛАВОЮ

Чудове осіннє надвечір'я. По-святковому одягнені юнаки та дівчата поспішають до Палацу культури імені В. І. Леніна, що знісся високо в небо на крутому березі рукотворного Кременчуцького моря. Звідси лунуть мелодії пісень періоду Великої Вітчизняної війни. У просторому концертному залі поруч з юнаками та дівчатами — ветерани війни і праці, воїни, звільнені у запас з лав Радянської Армії і Військово-Морського Флоту, представники партійних, радянських, комсомольських, дтсаафівських організацій міста Світловодська, які прибули сюди з нагоди проведення молодих виробничників на військову службу. Серед майбутніх воїнів — Олег Воронцов, Олександр Морозов, Ігор Сидін, Олександр Дьяков та інші комсомольці. Настанови їм дають Герой Радянського Союзу, колишній штурман полку авіації далекої дії, полковник у відставці Л. Н. Туйгунов, підполковники у відставці В. С. Беляєв, А. І. Камчатний, М. Д. Шевченко. Ветерани передають бойову естафету молодим, які змінять цивільний одяг на військову форму і стануть під бойові прапори Країни Рад.

Військовий комісар Світловодського військкомата І. С. Костюшко оголошує Наказ Міністра обо-

рони СРСР Маршала Радянського Союзу С. Соколова «Про звільнення з рядів Збройних Сил СРСР у запас військовослужбовців, які вислужили встановлені строки дійсної військової служби, і про черговий призов громадян на дійсну військову службу в жовтні—грудні 1986 року».

З напутніми словами до майбутніх воїнів звернувся секретар Світловодського міського комітету Компартії України Н. П. Бочарова і другий секретар міськомкому комсомолу Г. Г. Третяк.

Герой Радянського Союзу, полковник у відставці Л. Н. Туйгунов зачитав наказ призванникам, закликаючи їх бути гідними бойової слави ветеранів.

Майбутніх воїнів сердечно привітав відмінник бойової і політичної підготовки, молодший сержант Сергій Барішев, який прибув у короткотермінову відпустку додому.

Затримавши подих, слухали присутні в залі хвилюючу розповідь Івана Таранця, який виконував інтернаціональний обов'язок у складі обмеженого контингенту радянських військ у ДРА. Він нагороджений орденом Червоної Зірки.

Від імені матерів майбутніх воїнів сердечно вітала працівниця Світловодської центральної районної лікарні В. О. Рижук, син якої також йде на військову службу.

Майбутні воїни дали обіцянку чесно виконати свій синівський обов'язок перед Батьківщиною.

М. ВЕНЦОВСЬКИЙ,
член Світловодського міського комітету ДТСААФ.

СИНИ ПОЛКІВ

Ця розповідь про юних героїв, уродженців Кіровоградщини. Не все відомо про них, сліди їхні загубилися на безкраїх просторах Вітчизни. Автор користувався лише архівними документами та спогадами учасників тих подій. Хай ця публікація послужить поштовхом для пошуків червоних слідопитів.

БУЛО ГВАРДІЙЦЮ ЧОТИРНАДЦЯТЬ

Виписка з червоноармійської книжки ефрейтора Дзигала Михайла Корнійовича: «Рік народження — 1930. Місце народження і постійного проживання — Кіровоградська область. Рік призову — добровільно, достроково, 1944. Проходження служби — 81 гвардійський стрілецький полк 25-ї гвардійської стрілецької дивізії. Кінна розвідка. Гвардії ефрейтор з 26 червня 1944 року».

У травні 1944-го полк форсував Південний Буг, а ще через кілька днів — Дністер. Наші війська готувалися ліквідувати значне угруповання ворога в районі Ясс і Кишинєва. Тут і одержав бойове хрещення юний розвідник Михайло Дзигал.

Кілька місяців точилися жорстокі бої на території Угорщини. Німці захищалися тут відчайдушно, розуміючи, що з втратою свого останнього bastionu, настане неминучий крах. Ефрейтор Дзигал брав участь у прориві оборони противника під Будапештом, а потім — у розгромі і знищенні його у столиці Угорщини. Юний гвардієць за хоробрість і кмітливість був удостоєний медалі «За відвагу».

ІЗ ДОКУМЕНТА. Дзигалу Михайлу Корнійовичу в тому, що йому за відмінні бойові дії у боях з фашистськими загарбниками при оволодінні містом Братиславою наказом Верховного Головнокомандуючого від 4 квітня 1945 року... оголошена подяка. Таку ж подяку юний боєць одержав і раніше за форсування ріки Малий Дунай і взяття сильно укріпленого угорського міста Комерно.

Коли Мишко Дзигал їхав

на баскому коні вулицями визволеної Братислави, на його грудях поряд з медаллю «За відвагу» сяяв орден Вітчизняної війни 2-го ступеня.

Останній запис у черво-

Перша поміч в бою.

Фотохроніка ТАРС.

ноармійській книжці ефрейтора Дзигала зроблений 8 травня 1945 року. Цього дня наші війська прорвали оборону противника у Чехословаччині, визволили столицю республіки Прагу. Сходило сонце 9 травня...

КЕРМО ІЗ РУК НЕ ВИПУСКАВ

Рішення прийнято — негайно тікати на фронт. Він десь тут вже, недалеко. Біля Кіровограда, рідними видніються червоної загарви і чути глухі вибухи. Ось-ось німці дійдуть сюди, до Нової Праги. Пе-

тя чув від дорослих (та й себе не маючись він вважав — вже скоро п'ятнадцять), що у німця техніки багато, сила-силенна і так просто його не здолати. «А я сиджу вдома, біля мамини» — дурікав собі вже вкотре. «Ні, тільки на фронті! Тепер буду розумнішим, мене не втримає-те».

Першого разу Петя Кравченко з хлопцями, як завжди, купалися на річці. Пенло сонце, вода була тепла, прозора. Яна ж то краса — вода і сонце! Та ще друзі навколо, з ними весело, цікаво. Влаштували змагання — хто швидше перепли-

Цього разу йому поведло. Через село відходила наша частина. Цілий день курною вулицею йшли за пилени, знесилені солдати, худі жоні ледь переставляли ноги, тягнучи за собою побиті осколками гармати. Під вечір почув у кінці вулиці гуркіт моторів — у село входив автобронедізіон. Петро змішався з червоноармійцями...

Майже щодня доводилося приймати бій. Відступали, знекровлюючи ворога. Під Запоріжжям частина вкотре потрапила в оточення. Кілька годин не вшукали атаки ворога. Наші воїни трималися до останнього патрона. Петро з кількома червоноармійцями пробився з кільця оточення. Загинув би, мабуть, якби не старшина Кузнецов. Він замінив хлопцеві на фронті батька.

Отак удвох і опинилися в іншій частині. Як не доводив новому командіру, що він уже боєць булалий, понюхав пороху — все ж не переконав. Петра Кравченка зарахували вихованцем (під час війни так називали синів полків) Польового армійського продовольчого складу № 2508 6-ї армії Південно-Західного фронту на посаду писаря.

Можливо, так і був би при паперах Петро, якби не випадок. Шофера «полудорки» поранило, а на передовій чекали боєприпасів. Недаремно ж хлопець служив колись в автодивізії — машину водити навчився.

ІЗ ДОКУМЕНТА. Петро Кравченко на своїй машині доставляв продовольство на передові позиції частини. На зворотному шляху вивозив поранених бійців і командирів. Таким «човниковим» способом і їздив шляхами війни. Перемогу зустріч у Брєслау. Відзначений багатьма бойовими нагородами.

Ю. МАТІВОС,
краснавець.

ДО ОТЧОЇ СЛАВИ

Сторінки пам'яті

У Недогарській восьмирічній школі Олександрійського району стало традицією — влаштовувати героїко-патріотичні акції не лише в дні знаменних дат, а постійно впродовж всього навчального року.

Три роки тому тут було організовано загін слідопитів «Пошук». Його члени вирішили створити свій музей бойової та трудової слави.

Головні розділи музею — «Вони залишилися вічно молодими», «Минуле і майбутнє села», «Недогарське підпілля», «Герої нашого району», «Вони визволяли наше село».

Цікавим виявився життя мешканця села Павла Корнійовича Розсохи, який ось уже 66 років у партії. В роки громадянської війни він воював з ворогами молоді Країни Рад, пройшов шлях від рядового

бійця до командира ескадрону. У далекому 1920 році, будучи бійцем кінної армії, П. К. Розсоха прийняв участь в ряди більшовиків. Громих Денікіна, Колчака, а потім відновлював Радянську владу в Астраханському краї. Перший комуніст на селі, з орденом Червоного Прапора на грудях, він був делегатом VIII з'їзду Комуністичної партії України.

Запам'яталася спідопитам зустріч з Михайлом Юхимовичем Супруном. Він розповів, як його мати давала йому наказ: «Як засієш своє поле, такий і врожай збереш в осянні. Гляди сину, щоб під старість ти щось мав у засінок свого серця».

У 1929 році в колгосп привезли перший трактор. На ньому і зробив першу борозну в Недогарках Михайло Супрун, і це поле до цього часу називають Су-

пруновим полем.

За час проведення пошукової експедиції «Літопис Великої Вітчизняної» проведено анкетування тих, хто залишився живим з 289 односельчан, які пройшли вогненними шляхами, захищаючи рідну землю від німецько-фашистських загарбників.

Постійно поповнюється музей новими експонатами. Старі пожовклі фотографії, листи-трикутники, портрети... Зібрано багато матеріалів про загиблих. В музеї експонуються листи, особисті речі, нагороджені тих, хто не повернувся до рідних домівок.

Одна з вулиць села названа іменем Героя Радянського Союзу Михайла Мочалова, який визволяв Недогарки. З його рідними також листуються пошуковці. Листування з воїнами — визволителями продовжується. І від них

часто приходять у відповідь листи з новими матеріалами для музею. Поповнився музей документами про воїнів 144-го штурмового авіаційного полку, в якому став Героєм Радянського Союзу двадцять один пілот, 214-го Олександрійського стрілецького полку, де свого часу служила Гуля Корольова, 139-го танкового полку, 91-ї гаубичної артилерійської бригади, яка закінчила війну в Берліні. Під керівництвом свого наставника А. Т. Криуленко слідопити провели велику роботу, налагоджуючи зв'язки з ветеранами 91-ї артилерійської Олександрійської Червонопрапорної ордена Богдана Хмельницького бригади. Звання «Олександрійської» їй присвоєно за успішні дії під час визволення нашого міста та району.

Невеликий музей виконує велику справу у вихованні підлітків пошуків. Загін «Пошук» піклується, щоб пам'ять про героїв залишилася навечно.

М. ЛЕБІДЬ.

Путівку на фронт їй дав разом з сотнями інших знаків і дівчат московський комсомол. І так само, як і ровесники, пішла вона на захист рідної землі. В День народження комсомолу віддати данину пам'яті! Золотий комсомольський прийшли на Новодевичі кладовище сотні людей. Вони брали участь у відкритті монумента на честь відважної патріотки, створеного скульпторами О. І. Комовими.

Знімку: монумент на честь відважної патріотки. Фото В. ВЕЛІЖАНИНА, С. БЕЛИЧКИНА. (Фотохроніка ТАРС).

Ті, що повлять вітер

На пагорбах, осяяні світлом вранішнього сонця, немов казкові велетні на варті, стоять вітряки. Чекають хоч найменшого поруху вітру, який вдихнув би в них життя. Без нього вони — мертві. Ось уже зашестіло потрівожене листя, трава покритася хвилями, як під бризом вода на морі, і зрушили з місця крила...

Ще древні єгиптяни і китайці користувались вітряними млинами за кілька тисяч років до нашої ери. У долині Нілу досі збереглися залишки кам'яних млинів II—I ст. до н. е. Це були так звані барабанні млини. Вітер давив на лопасті, які знаходились в барабані-ящику, і повертав колесо, яке, в свою чергу, повертало жорна.

А у VII столітті н. е. в Персії були винайдені млини з крилами. У VIII—IX ст. вони з'явилися у Європі і на Русі. Починаючи з XIII століття, вітряки знайшли дуже широке застосування в Англії, Данії та Голландії. Млини не тільки молотили зерно, а й

качали воду, приводили в дію верстати.

Зараз по всій країні є ще багато діючих вітряків, але їх головна економічна функція — молоти зерно на борошно, та й другорядні функції, давним-давно вже відмерли. Залишилась одна — морально-естетична. Вітряні млини разом з іншими аналогічними спорудами давніх часів свідчать про досить високий рівень розвитку механіки у наших предків. Щоб збудувати хороший вітряк, потрібно було добре врахувати кут нахилу крила відносно осі крутіння, розрахувати його площу, масу, продумати безвідомну систему передачі крутильного моменту на колесо та жорна.

Дивлячись на ці споруди, ми з пошаною думаємо про старих майстрів, які могли енергію своїх задумів втілювати в життя, давши не тільки практичну користь. Відомі вітряні млини у вигляді багатопверхових теремків, грізних фортечних башт, церков і навіть у вигляді голів і фігур легендарних героїв

та калкових драконів. Тут, у здавалось би повністю заземлених і практичних речах, був простір для фантазії, могла розкритись уява і розкритись талант майстра...

На території Онуфріївського району в селі Дірівка та Вишнівці знаходяться два вітряні млини, будівництво яких датується кінцем XIX — початком XX століття. Точніше, знаходилось два, бо від одного, дірівського, внаслідок пожежі залишився тепер лише каркас. Прикро, що ті люди, прямим обов'язком яких було слідувати за цілісністю державного майна у своєму селі та районі, так недбало поставились до нього. Досі навіть не встановлено причини пожежі, що поглинула цей чудовий витвір ділівських рук, який міг радувати очі покоління нащадків. М. Горький сказав, що «істинна краса, так же як і істинна мудрість, дуже проста і всім зрозуміла».

Зовсім інше відношення до історико-архітектурних пам'яток можна бачити на

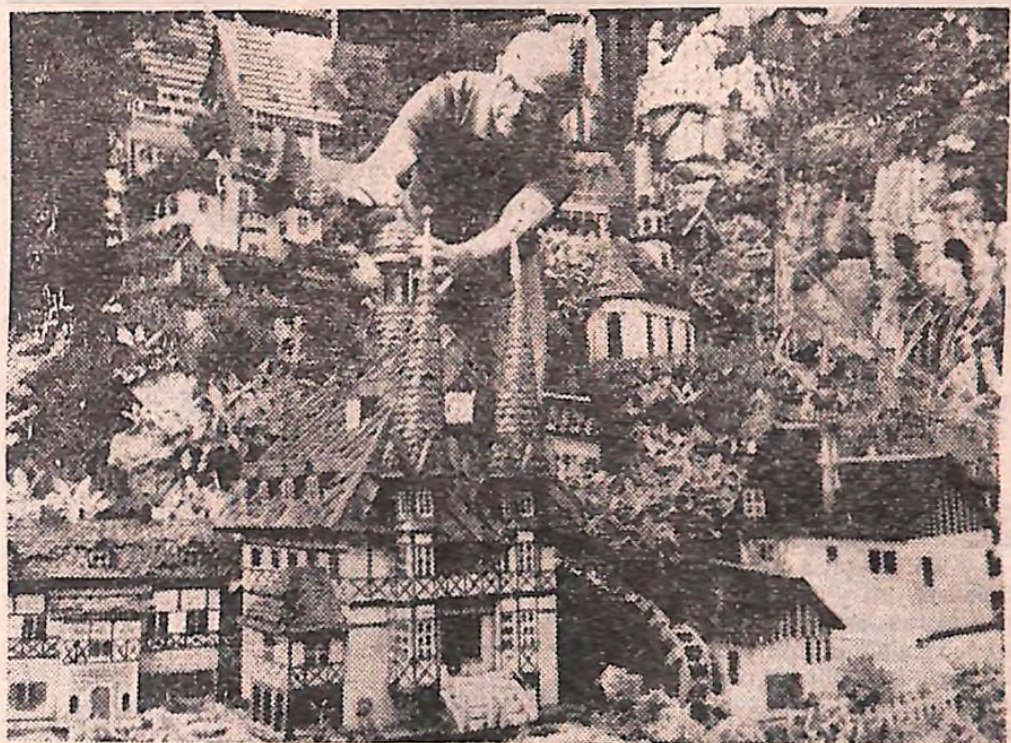
прикладі села Вишнівці. Майже одночасно зі злочасною пожежею у Дірівці почалась реставрація вишнівського вітряка. Вона ведеться на кошти колгоспу «Росія», правління якого разом з виконкомом Вишнівської сільради народних депутатів проявили ініціативу в цьому питанні.

Зараз реставраційні роботи по відновленню вітряного млина знаходяться на завершальному етапі. На його першому поверсі планується розмістити невеличке кафе, яке б працювало у літню пору. На другому ж поверсі буде знаходитись сільський музей, експонати якого розказуватимуть сучасникам про колишнє життя села.

Хотілось би від широкого серця сказати спасибі тим людям, які, не чекаючи вказівки згори, самі вирішили взятись за діло, зберегти для потомків те, що є частиною історичного надбання народу. Вей ми повинні залишити щось після себе прийдешнім поколінням, а не знищити те, що залишилось нам у спадщину. Бо ж, як сказав колись Гіппократ, «життя коротке, а шлях мистецтва довгий».

О. КОВАЛЕНКО.

Онуфріївський район.

НДР. Ніколи не скуцне на довілі без справи 63-літній жестианик Еріх ЕРЛІХ із Порцдорфа. Ось уже 12 років він захоплюється... питаннями будівництва. На невеличкій ділянці в його саду за цей час виростало ціле «місто», будівлями в котрому є знамениті архітектурні споруди з різних кутків республіки. Фото АДН — ТАРС.

ДУМКИ, ВІДГУКИ, РЕЦЕНЗІЇ

МИ ЧИ МУТАНТИ?

Ті, хто йшов на сеанс, сподівались побачити на екрані бойовик чи фільм жахів, були глибоко розчаровані. Але якщо їх не приголомшило те, що було показано, то це межа людської байдужості.

«Листи мертвій людині».

Листи до вже вбитого сина.

Листи в нікуди.

Перша повнометражна кінострічка молодого режисера Костянтина Лопушанського, знята за сценарієм, написаним разом із В. Рибяковим з участю Б. Стругацького, була одразу ж помічена критиками і оцінена ними як подія на радянському екрані.

Завдяки чому фільм, у якому немає інтригуючого сюжету, примушує, затримавшись подих, стежити

за вчинками дійових осіб? Учений Ларсен, людина зі світовим іменем, лауреат Нобелівської премії, у бомбоховні після ядерного вибуху крутить дилематику і при світлі тьмяної лампочки виводить рядки: «Дорогий Ерік...». Здається, лише він один вірить у те, що світ ще відродиться, що не може такого бути, щоб на всій землі не знайшлося куточка, де б людина не знайшла собі місця під чистим небом, ясним сонцем, без радіоактивних опадів, без атомних вітрів, що гублять усе живе. І за те, що вчений не хоче змиритися з думкою про загибель людства, його вважають божевільним!

Ледве починаєш згадувати окремі епізоди «Листів мертвій людині», зга-

дувати зруйноване місто, групи людей на вулиці, палаючу землю, уже не можеш не думати над причинами того, що сталося на екрані. Стискуєш кулаки, стежачи, як фільм звичує байдужість. Бо саме вона, та ще черствість веде людство до кінця. Є перелякані діти, котрі пережили загибель планети. Але вони хворі, тож для них немає місця в сховищі Е. Ларсен, чия гуманна призначення — рятувати. Але він про нього забуває і прирікає дітей на смерть.

Є у фільмі деякі спірні моменти, затягнуті епізоди, наприклад, бесіди під час обліду у підвалі музею з фарфорових тарілок золотими ложками. Але за ним не губиться думка про те, що втрата людської культури цінностей, втрата свого шляху і падіння в ек-

стремальній ситуації тільки наближає фатальний кінець. Все ж основним символом фільму є віра в людський розум.

Учений Ларсен, роль якого чудово грає Ролан Биков, знає, що тільки діти, котрі поки ще не пробіялися байдужістю, котрі можуть ще хоч чомусь радіти (новорічний ялинич з обгорілої гілки невідомо якого дерева), можуть врятувати людство. Вони віряють словам Ларсена, його надії на майбутнє.

У фіналі стрічки діти йдуть шукати обітовану землю, в яку вірив Ларсен. І ми віримо, що вони знайдуть її, віримо, що продовжуючи писати в зошиті замість Ларсена, створять нову культуру, початок якої був покладений багатовіковим розвитком людства, не враховуючи того, останнього етапу.

Фільм — пересторога, фільм — заклик, фільм — віра в розум.

В. СОРОКІН.

ТЕЛЕБАЧЕННЯ

СУБОТА

8 Листопада

ЦТ (I програма)

8.00 — «Час». 8.40 — Концерт радянської пісні. 9.10 — Мультфільми. 9.55 — Творчість народів світу. 10.25 — Лауреати Державних премій СРСР 1986 р. в галузі промисловості і сільського господарства. 11.25 — С. Прокоф'єв. Соната № 2 для флейти і фортепіано. 11.55 — Телефільм «Нас водила молодість». 3 серія. 13.00 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Спартак» — «Динамо» (Москва). 15.15 — «В. І. Ленін. Сторінки життя». Прем'єра багатосерійного телефільму «І настав 1917». Фільм 2. «Ювентіна назустріч». 16.25 — Новини. 16.30 — Фільм балет «Валентинська вдова». Музика А. Хачатуряна. 17.15 — У світі тварин. 18.15 — Мультфільми. 18.50 — Новини. 18.55 — Фільм «Законний шлюб». 20.25 — «Соціальний клоун». Цирковий огляд за участю народного артиста СРСР О. Попова. 21.00 — «Час». 21.40 — Зустріч суботнього вечора. Про закінчення — Новини.

УТ

10.00 — Новини. 10.20 — Концерт ансамблю революційної пісні Харківського заводу «Серп і Молот». 10.40 — Прем'єра фільму «Ленін. Цілеспрямованість». 11.00 — «Ювентіна акорди». Концерт. 12.40 — Лауреати Державних премій СРСР 1986 року в галузі промисловості. 13.10 — Новини. 13.25 — Художній телефільм для дітей. «Мікар-слюди». 3 серія. 14.20 — «Село і люди». Лауреати Державних премій СРСР 1986 року в галузі сільського господарства. 15.00 — «Автограф». Народний артист УРСР, композитор О. Візаш. 16.00 — Студія «Золотий ключик». 16.50 — «Пісня — зброя». Молодіжна програма за матеріалами I Міжнародного молодіжного фестивалю політичної пісні. 17.50 — Кіномозаїка. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «Українські пісерики». Естрадна програма. 20.25 — Документальний телефільм «Якщо тобі довірили». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Художній телефільм «Матрос Желзник». 2 серія. 23.00 — Новини.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Фільм «Формула світла». 9.40 — Ритмічна гімнастика. 10.25 — Радіокавіати. 10.55 — Стадіон для всіх. 11.25 — Мультфільм. 11.45 — Фільм-опера «Далі». Автор Б. Дваріонас. 13.25 — Кінопанорама. 15.05 — «Роздуми про музику». Зустріч з піаністом Михайлом Плетіциним. 16.05 — Документальний телефільм. 16.25 — Фільм — дітям. «Здрастуй, Москва». 17.55 — Концерт народного артиста СРСР М. Магомаєва в Центральному концертному залі. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Новини. 20.20 — Документальний фільм про спорт. 21.00 — «Час». 21.40 — Екран пригодинок фільму. «Один і без зброї».

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Фільм «Формула світла». 9.40 — Ритмічна гімнастика. 10.25 — Радіокавіати. 10.55 — Стадіон для всіх. 11.25 — Мультфільм. 11.45 — Фільм-опера «Далі». Автор Б. Дваріонас. 13.25 — Кінопанорама. 15.05 — «Роздуми про музику». Зустріч з піаністом Михайлом Плетіциним. 16.05 — Документальний телефільм. 16.25 — Фільм — дітям. «Здрастуй, Москва». 17.55 — Концерт народного артиста СРСР М. Магомаєва в Центральному концертному залі. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Новини. 20.20 — Документальний фільм про спорт. 21.00 — «Час». 21.40 — Екран пригодинок фільму. «Один і без зброї».

НЕДІЛЯ

9 Листопада

ЦТ (I програма)

8.00 — «Час». 8.40 — Рит-

(Наступний номер «Молодого комунара» вийде 7 листопада ч. р.).

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

ПРИ КІРОВОГРАДСЬКОМУ
АВТОТРАНСПОРТНОМУ
ПІДПРИЄМСТВІ 10021
(автобусний парк)

працюють місячні курси

перепідготовки водіїв категорії «В» і «С» на категорію «Д» з відновлення виробництва.

У період навчання на курсах виплачують стипендію.

Одиноким надають місця в гуртожитку.

Звертатися на адресу:

м. Кіровоград, вул. Аерофлотська, 15, відділ кадрів. Тел. 6-40-77.

Іхати автобусом № 24 до зупинки «Хлібозавод».

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.

На українському мові.

НАША АДРЕСА:

316050. МПС,

м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

ТЕЛЕФОНИ: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-55-65; відділу робітничої молоді та внутрішнього життя, сільської молоді — 2-53-94; пропаганди, листів і масової роботи — 2-59-82; учнівської молоді, морально-естетичного виховання — 2-55-65; військово-патріотичного виховання та спорту, фотолaboratorії — 2-53-22; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Газета виходить в п'ятницю четвер, суботу

Друкарня імені Г. М. Димитрова

«Кіровоградська правда»
Кіровоградського обкому
Компартії України

м. Кіровоград, вул. Г. М. Димитрова, 2.

БН 00855.

Обсяг 0,5 друк. арк

Індекс 61103

Зам. № 601.

Тираж 81 000.